

DANMARK – SOMALIA

LANDEPOLITIK PAPIR

2015-2017

INDHOLD

1 DANMARK OG SOMALIA – INTRODUKTION OG FREMTIDSVISION	3
2 DE AKTUELLE OG FREMTIDIGE UDFORDRINGER OG MULIGHEDER I SOMALIA	6
3 OVERORDNEDE PRINCIPPER OG STRATEGISKE INDSATSOMRÅDER	12
4 RISICI	20
5 RESULTATER	21
6 RAMMERNE FOR MONITERING OG EVALUERING	22
7 KOMMUNIKATION	22
BILAG 1 NØGLETAL SOMALIA	23
BILAG 2 DANMARKS IGANGVÆRENDE UDVIKLINGSAKTIVITETER I SOMALIA	25
BILAG 3 SOMALIAS RESULTATER I FORHOLD TIL ÅRTUSINDMÅLSÆTNINGERNE (MDG) (2010)	27

1 DANMARK OG SOMALIA – INTRODUKTION OG FREMTIDSVISION

Den overordnede vision for Danmarks engagement i Somalia er at støtte Somalias befolkning i opbygningen af et fredeligt og stabilt Somalia gennem inkluderende politiske processer, der kan fremme økonomisk og social udvikling. Somali Compact vil udgøre den overordnede ramme for denne vision.

Somalia er et af verdens mest skrøbelige lande. Landet er på vej ud af konflikt og langvarig skrøbelighed og gennemgår i øjeblikket en udvikling, hvor nogle regioner viser gradvise fremskridt mod en mere stabil og demokratisk statsdannelse. Siden etableringen af Somalias føderale regering (FGS) i september 2012 har koordinerede bestræbelser lagt fundamentet for en stabil og demokratisk stat. Blandt andet er der blevet vedtaget en ny provisorisk forfatning, et parlament er blevet dannet, en parlamentsformand er blevet udvalgt, og der er på fredelig vis opnået enighed om udpegelsen af præsidenten, Hassan Sheikh Mohamoud. Efter mere end 20 års konflikt og krise har det internationale samfund hilst den nye regering velkommen. Somaliland erklærede sig uafhængigt af Somalia i 1991 – uden formel anerkendelse af det internationale samfund – og har siden da fungeret som en de facto nationalstat og oplevet en række positive demokratiske og udviklingsmæssige fremskridt.

Somalia har for første gang oplevet en lang periode med øget samarbejde både i regeringstoppen og mellem den lovgivende og udøvende magt. Den fælles indsats førte i september 2013 til vedtagelsen af en New Deal Compact for Somalia (Somali Compact), som inkluderer et særligt afsnit om Somaliland (Somaliland Special Arrangements). Aftalen

cementerer et nyt partnerskab mellem regeringen, Somalias befolkning og det internationale samfund. Med hjælp fra det internationale samfund har Somalia opnået betydelige fremskridt i de seneste år; AMISOM (the African Union Mission in Somalia) har i fælles offensiver med Somalias nationale væbnede styrker haft succes med at generobre omkring 70 % af det sydlige og centrale Somalia fra Al-Shabaab, hvilket har gjort det muligt yderligere at stabilisere landet; antallet af piratangreb er reduceret voldsomt; og grundlaget for en demokratisk fremtid er skabt gennem politiske og økonomiske reformer samt gennem påbegyndelse af etablering af lovgivningsrammer, regeringsstrukturer og nationale finansierings-systemer.

De kommende år bliver afgørende for Somalias bestræbelser på, at genskabe en social kontrakt med landets befolkning baseret på tillid med henblik på at udvikle et stabilt og fredeligt land. Selvom AMISOM's militære operationer har udvidet de generobrede områder i Somalia, er sikkerhedssituationen fortsat skrøbelig og præget af, at al-Shabaab har kontrol over betydelige dele af Somalia samt kapacitet til at gennemføre alvorlige og hyppige angreb både i og uden for Somalia. Disse forhold, samt stridigheder mellem klaner og konflikter mellem regionerne, har betydelig indflydelse

på udviklingen og på det internationale samfunds muligheder for at implementere udviklingsprogrammer i Somalia. Politikpapiret illustrerer, hvordan Danmarks bredt anlagte udenrigs- og sikkerhedspolitik gennemføres i praksis.

Stabiliseringen af og økonomisk og social udvikling i Somalia er afgørende for at opnå et mere stabilt Afrikas Horn og har samtidig betydning også for Europa og Danmark. Radikalisering, spredning af terrorisme og ukontrollerede migrationsstrømme til andre lande i regionen er en næsten daglig påmindelse om manglende stabilitet, om den forfærdelige humanitære situation og om den skrøbelige sikkerhedssituation. Somalias ustabile sikkerhedssituation muliggør al-Shabaabs gennemførelse af aktiviteter både i og uden for Somalia. Terrorangrebene i Kenyas kystområder, Nairobi, Ugandas hovedstad Kampala og Mogadishu er således tæt knyttet hertil. Fattigdom, fødevaresikkerhed, stor sårbarhed overfor ekstreme vejrforhold og manglen på sikkerhed har drevet millioner af somaliere på flugt både internt i Somalia og til andre lande i regionen foruden Europa og USA.

Formålet med politikpapiret er at skabe en strategisk ramme for Danmarks indsats i Somalia i de kommende tre år. Trods behovet for et langvarigt engagement er en 3-årig tidshorisont valgt, da situationen

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

i Somalia fortsat er dynamisk, svær at forudse og løbende kræver ændringer og justeringer. De økonomiske bevillinger, der ligger til grund for politikpapiret, og Somali Compact, har også en treårig tidshorizont.

Den danske indsats vil i de kommende år blive baseret på forventningen om fremgang kombineret med en **realistisk** vurdering af, hvad der på kort sigt kan opnås i Somalia. Somalia har de seneste år oplevet en række positive udviklinger både med etableringen af politiske institutioner og med stabilisering i dele af landet. Det må imidlertid forudses, at der vil komme tilbageslag på Somalias vej frem mod stabilitet og udvikling. Det kan ske på nøgleområder som sikkerhed, regeringsførelse, korruption og menneskerettigheder. Derudover er der stærke indikationer på, at den humanitære situation vil blive forværret som følge af truende tørke og den fortsatte væbnede konflikt.

Somalias fremtid ligger i somaliernes hænder. Somalia får kun de nødvendige bæredygtige og robuste institutioner og systemer, som kan sikre at Somalia klarer sig selv, hvis udviklingen i landet styres af landets egen befolkning. Det internationale samfunds rolle bliver i de kommende år at støtte somalierne med at lægge grundstenene.

Der er ingen tvivl om, at Somalias regering, selv med betydelig international støtte, står over for en stor og vanskelig

opgave. Ikke mindst præsident- og parlamentsvalget, der ventes at finde sted i 2016, vil være afgørende for landets politiske udvikling. Trods positive udviklingstræk er der bred enighed om, at Somalia i de kommende år får brug for betydelig international støtte til at skabe sikkerhed i landet og sikre befolkningen de mest grundlæggende offentlige serviceydelser.

Den danske bistand til Somalia har gennem de seneste to årtier givet gode resultater gennem en bredspektret tilgang og den tætte koordination med relevante partnere. Danmark betragtes som en nærværende, synlig og pålidelig partner på grund af den langvarige og aktive involvering i bistand på både det humanitære, sikkerhedsmæssige og udviklingspolitiske område samt i det aktive samspil med regionale og internationale partnere. Den danske indsats vil fortsat blive baseret på dette grundlag, og der vil blive lagt afgørende vægt på **somalisk ejerskab**, som muliggør en rettidig overdragelse af ansvaret til somalierne – også selv om det, på kort sigt og i forhold til fiskale standarder, medfører mindre effektive løsninger, end det er muligt at implementere via international bistand i dag. Danmark vil fortsat kanalisere bistand gennem de mest hensigtsmæssige instrumenter, herunder FN, som bl.a. i kraft af sin tilstedeværelse i de forskellige regioner spiller en central rolle i Somalia. Den danske bistand vil være i overensstemmelse med New Deal principperne fra Busan om koordination og harmonisering

af donorbistand til skrøbelige stater. Danmark vil fortsat prioritere programindsatser i fællesskab med EU og andre ligesindede donorer.

Et engagement i Somalia indebærer høje politiske, sikkerhedsmæssige og finansielle risici, og det forudsætter **risikovillighed**. For at kunne håndtere disse risici baseres den danske indsats på en **fleksibel** programtilgang. Hvis sikkerhedssituationen eller den politiske og/eller humanitære situation ændres radikalt, vil programmeringen blive justeret tilsvarende. Denne tilgang gør det muligt at afbalancere forskellige indsatsmuligheder, fra korttids-humanitære aktiviteter med hurtige resultater til kapacitetsopbyggende udviklingsaktiviteter med langtidseffekt.

Danmark har fået værdifulde erfaringer, siden partnerskabet med Somalia blev genoplivet i 1990'erne. Disse erfaringer udgør et nyttigt grundlag for det fremtidige samarbejde, som vil blive tilpasset til de nye internationale rammer. Erfaringerne viser blandt andet, at der opnås resultater, når bistanden fokuseres på færre og større veletablerede programmer, ligesom Danmark herved opnår fordele i dialogen med de regionale og centrale myndigheder og andre donorer.

2 DE AKTUELLE OG FREMTIDIGE UDFORDRINGER OG MULIGHEDER I SOMALIA

FRA EN VANSKELIG PERIODE MOD EN BEDRE FREMTID

Somalia er langsomt på vej ud af to årtier præget af langvarig borgerkrig, men landet har stadig mange ar efter statssammenbruddet. Ekstern indflydelse, specielt præget af samspillet mellem landets indre dynamikker og den kolde krigs strid om Somalia på grund af landets strategiske placering på Afrikas Horn, førte i 1991 til, at Siad Barres militære diktatur brød sammen. Klan-baseret borgerkrig, interventioner fra nabolande, fremkomsten af bevæbnede militser og den voldelige og ekstremistiske organisation al-Shabaab (knyttet til al-Qaeda) har kastet landet ud i konflikter, som har ført til opsplitning og fragmentering. Disse faktorer er fortsat en trussel mod

den regionale og globale fred, og de har efterladt Somalia med de alarmerende symptomer, der definerer landet som en skrøbelig stat. En af konsekvenserne har været, at en femtedel af befolkningen er blevet fordrevet (1,1 millioner er internt fordrevne og næsten 1 million lever i flygtningelejre i nabolandene Kenya, Etiopien og Yemen).

Andre konsekvenser er retssystemets sammenbrud og svage eller ikke-eksisterende offentlige institutioner og serviceydelser. Den lange periode uden en central regering har medført, at offentlige institutioner er ude af stand til at levere de mest grundlæggende ydelser samtidig med, at de mangler legitimitet til at mægle mellem befolkningsgrupper og mellem staten og befolkningen. Situationen gør

befolkningen meget sårbar over for vold og korrupsion. Traditionelle autoriteter og lokalsamfund, som i de fleste områder er klanbaserede, har overtaget centralregeringens rolle, hvilket yderligere har øget befolknings mistillid til, at den centrale regering er i stand til at levere grundlæggende ydelser. Manglen på offentlig service har ført til, at især kvinder, piger og minoriteter kun har modtaget de mest basale ydelser.

FORSKEL MELLEMLER REGIONERNE

Den aktuelle situations skrøbelighed understreges af regionale forskelle og fjendtligheder. Mens Somaliland er relativt fredeligt, er situationen i Puntland, Juba og store områder af South Central Somalia mindre stabil og præget af truslen fra kampe og mellem klaner samt angreb fra al-Shabaab. Relationerne mellem regeringen og den regionale stat Puntland og den midlertidige administration i Juba er prægede af forskellige syn på centrale spørgsmål såsom føderalisme, integration af militserne og udnyttelsen af naturressourcerne samt af generel mistillid. Det internationale samfund, herunder især IGAD ('The Intergovernmental Authority on Development' på Afrikas Horn), har gjort vigtige og ofte vellykkede bestræbelser på at mægle i regionale konflikter. Af andre partnere har primært Tyrkiet været primus motor på igangværende forhandlinger mellem Somalias føderale regering og Somaliland, dog foreløbig med begrænsede resultater.

FAKTA OM SOMALIA¹

Areal	637.660 km ² (Danmark 43.000 km ²)
Befolkning	10,2 mio
Årlig befolknings tilvækst	2,9 %
Befolkning	Somali 85%, andre inkl. bantu og arabere 15%
Sprog	Somali (officielt), arabisk og engelsk.
Religion	Sunnimuslimsk
Tid	2 timer foran dansk vintertid
BNP. pr. Indbygger	128 USD
Den humanitære situation	3,1 mio. mennesker lever i fødevarer-sikkerhed.

¹ Al fakta er taget fra UN Data: <https://data.un.org/CountryProfile.aspx?crName=Somalia>

En helt umiddelbar udfordring for centralregeringens evne til at regere og gennemføre sine planer er regeringens manglende legitimitet i de fleste dele af landet.

Den nuværende forfatning for regeringen gør det muligt at udvikle en føderalisme med relativ autonomi for regionerne, men Somaliland er erklæret modstander af at blive underlagt en hvilken som helst forordning fra Mogadishu og fortsætter med at søge officiel international anerkendelse som en uafhængig stat. Oveni denne udfordring kommer tendenser til, at Somalias regioner viser tegn på voksende selvtilid i deres udvikling hen imod autonomi.

Processen for dannelsen af den nye føderale stat udgør en af de tre milepæle, der er defineret i Somali Compact under freds- og statsdannelsesmål nr. 1 (PSG 1)² og regeringens "Vision 2016 – Framework for Action". De tre milepæle under denne målsætning er:

1. Dannelsen af regionale føderale delstater
2. Vedtagelsen af en føderal forfatning
3. Afholdelsen af troværdige valg i 2016.

Statsopbygningsprocessen forudsætter, at regeringen har et bredt politisk fokus. Parallelt med etableringen af de regionale føderale delstater er man begyndt at tage fat på akutte spørgsmål såsom statens

sikkerhed, den føderale finanspolitik og kontrollen med naturressourcerne. Tanken om føderalisme er imidlertid historisk kontroversiel og ikke ret godt forstået i Somalias befolkning. Det bliver helt afgørende for regeringens succes, om centralregeringen og dens institutioner vil være i stand til at opnå befolkningens grundlæggende tiltro og tillid.

Den anden centrale milepæl under freds- og statsdannelsesmål nr. 1 (PSG 1) er færdiggørelsen og ratifikationen af forfatningen. Regeringens klare mål er, at den reviderede forfatning ratificeres i løbet af 2015. Det forudsætter betydelig teknisk bistand og politiske drøftelser med og i de forskellige regioner.

Troværdige valg i 2016 er den sidste milepæl under det første freds- og stabilitetsmål (PSG 1). Rammerne om valghandlingen skal etableres fra grunden, og det forudsætter ratifikation af en mængde relevant lovgivning, herunder love om de politiske partier og vælgerregistrering. Der skal etableres en funktionel og uafhængig valgkommission og satses på at nå bredt ud med uddannelse af befolkningen omkring valg for at sikre bred og folkelig deltagelse i valgene. Sikkerhedssituationen er en ekstra udfordring. Store dele af Somalia er fortsat domineret af voldelige ekstremistiske grupper. Forbedret sikkerhed forud for valghandlingen er afgørende for at sikre bred deltagelse.

DE VIGTIGSTE SIKKERHEDS-UDFORDRINGER PÅ LAND OG TIL SØS

Trods de resultater, der i de seneste år er opnået i sikkerhedssituationen, og herunder den kendsgerning, at al-Shabaab er blevet tvunget ud af Mogadishu og den profitable havneby Kismayo, er der stadig mange sikkerhedsudfordringer. Al-Shabaab har, efter at være tvunget væk fra kontrollen over store dele af Somalia, skiftet strategi væk fra konventionel krigsførelse og i retning af en mere asymmetrisk form for krigsførelse med fokus på komplekse og hybride angreb, som involverer selvmordsangreb. Selvom al-Shabaab er svækket, bl.a. som følge af drabet på deres leder Ahmed Abdi Godane, udgør gruppen stadig en betydelig sikkerhedsrisiko.

Det er stadig helt almindeligt, at stridigheder om adgang til naturressourcer og indkomstmuligheder fører til væbnede konflikter mellem klaner og underklaner. Det sker specielt i South Central Somalia og i de sydlige dele af Puntland. Den igangværende statsopbygningsproces har også ført til mere forbitrede klanfejder. Dertil kommer, at Puntland og Somaliland er involverede i en territorial konflikt omkring Sool og Sanaag regionerne, hvilket lejlighedsvist har ført til sammenstød mellem disse to aktører.

² Somali Compact har defineret fem freds- og statsdannelsesmål for 'the new deal'. Det er de prioritetsområder, som FGS, Somalias befolkning og det internationale samfund er blevet enige om som de nødvendige forudsætninger for fred og genopbygning i Somalia. De fem mål (PSG) er: PSG 1 om inkluderende politik, PSG 2 om sikkerhed, PSG 3 om retsvæsen, PSG 4 om økonomiske institutioner samt PSG 5 om offentlige udgifter og serviceydelser.

Der har været et stort fald i antallet af piratangreb ud for Somalias kyst: Fra 176 tilfælde af pirateri i 2011 til 15 tilfælde i 2013. Det er det laveste tal i fem år. Der er en række årsager til faldet, og det vigtigste er de præventive foranstaltninger, som skibsfartsindustrien har gennemført. Eksempelvis er der blevet stationeret bevæbnede vagter på skibene. Derudover er der en NATO- og EU-koordineret flådeindsats samt en overordnet indsats omkring retsvæsen og sikkerhed, som gør det muligt at overføre, anklage, dømme og fængsle pirater. Dertil kommer lokale samfundsreaktioner mod pirateri internt i Somalia. Det er afgørende, at indsatsen for at bekæmpe pirateriet fortsætter både til søs og på land. En nøglemålsætning i Somali Compact er at opbygge Somalias egen kapacitet til at håndtere kriminalitet til søs, herunder pirateri, smugling af trækul, våben, migranter, narkotika og alkohol, menneskehandel, illegalt fiskeri og bevæbnede røverier på havet.

Der er klare vidnesbyrd om, at sikkerhedssektoren i regeringen har fået større kapacitet i kampen mod Al-Shabaab. Regeringens kapacitet til at håndtere sikkerhedsudfordringerne og etablere mere bæredygtig fred og sikkerhed er

dog stadig begrænset, og regeringen er stadig afhængig af AMISOM (African Union Mission in Somalia) i sikkerhedsindsatsen. Hvor der er sikret kontrol med territorier, har det været et resultat af lokale initiativer (i Nord), af bevæbnede grupper, eller af nabolande og AMISOM i samarbejde med Somalias nationale hær (SNA).

I 2014 indledte SNA og AMISOM i fællesskab en omfattende militær kampagne mod al-Shabaab. Målet var at befri de resterende al-Shabaab-kontrollerede områder i Somalia, specielt i South Central. Indsatsen skabte territoriale resultater, men det har ført til øget al-Shabaab-tilstedeværelse i grænseområderne mellem Puntland og Somaliland, og det tyder på, at al-Shabaab frem for at være blevet rykket op med rod snarere har skiftet opholdssted til Nord.

VERDEN'S FATTIGSTE LAND MED UMÅDELIGE HUMANITÆRE UDFORDRINGER

Selv om det er begrænset, hvad der findes af pålidelig statistik om Somalia, skønnes det i overensstemmelse med en række objektive kriterier³, at 82 % af somalierne

lever under fattigdomsgrænsen (hvilket udgør 99 % af den nomadiske befolkning). Fattigdommen er mere udtalt i landområderne (91 %) sammenlignet med byerne (61 %)⁴. 2,9 millioner somaliere er fortsat ekstremt sårbare overfor ydre påvirkninger og er i risiko for at blive ofre, hvis eller når der kommer en ny fødevarekrise⁵.

Alle de grundlæggende indikatorer giver et trist billede af afsavn og forarmelse. De gennemsnitlige forventede levetid i Somalia er kun 50 år⁶, 218.000 børn skønnes at være underernærede og 20 % af dem er alvorligt underernærede⁷. Der anvendes tre nøgledimensioner i forsøg på at måle et lands udvikling. På en skala fra 0 til 1 ligger Somalia på uddannelsesområdet lavest med 0,118, med hensyn til indkomst ligger Somalia på 0,253 og på sundhedsområdet lidt højere med 0,486⁸.

Somalia har modtaget international humanitær bistand gennem mange år. Tilbagevendende tørke og interne konflikter har ødelagt somaliernes muligheder for at tjene til livets ophold og har ført til en af verdens længstvarende humanitære kriser med store grupper af langvarigt fordrevne. Tørken i 2010-2012 berørte millioner af mennesker og resulterede

3 UNDP Somalia Human Development Report 2012, Fact Sheet: <http://www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/HDR/Arab%20States/HDR-Somalia-Factsheet-2012-E.pdf>

4 UNDP Somalia Human Development Report 2012

5 OCHA, Humanitarian Snapshot, april 2014, offentliggjort 16. maj 2014.

6 UNDP Somalia Human Development Report 2012, Fact Sheet: <http://www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/HDR/Arab%20States/HDR-Somalia-Factsheet-2012-E.pdf>

7 OCHA, Humanitarian Bulletin, Somalia, August 2014, issued on 19 September 2014.

8 UNDP Somalia Human Development Report 2012, Fact Sheet: <http://www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/HDR/Arab%20States/HDR-Somalia-Factsheet-2012-E.pdf>

i meget omfattende intern fordrivelse af befolkningen. Aktuelt er der 1,1 millioner internt fordrevne⁹, og omkring en million somaliere er flygtninge i nabolandene, hvoraf en halv million lever i Kenya¹⁰.

South Central er den mest folkerige region, men også den region, der er hårdest påvirket af konflikten og krisen. Siden den ødelæggende hungersnød i 2011-2012 har der på nogle områder været fremgang, men der er stadig stor fødevareusikkerhed, ernæringen er utilstrækkelig, dødeligheden er høj, og der er fortsat ekstremt begrænset adgang til humanitær hjælp. Det skønnes, at 3,2 millioner somaliere står uden adgang til sundhedsydelse.¹¹ Den humanitære situation er anderledes i den relativt stabile Somaliland-region, hvor der ikke er en langvarig humanitær krise. Situationen i Puntland er fortsat kritisk, de økonomiske ressourcer er stærkt begrænsede, fødevareusikkerhed er stadig et problem, og en stigende andel af befolkningen er sårbar. De positive forandringer i landets politiske situation og i sikkerhedssituationen har skabt bedre adgang til regionerne i South Central. Det har skabt en lille, men stadig skrøbelig forbedring af den humanitære situation. AMISOM's to militære offensiver, der henholdsvis blev indledt i marts og september 2014, har dog ikke forbedret situationen. Indsatserne har ført til prisstigninger på fødevarer og har haft negativ effekt på landbruget med reduceret tilplantning og en vækst i antallet af fordrevne.

Det er fortsat en udfordring at få adgang til nyligt befriede områder, og det begrænser den humanitære bistand og den nødvendige distribution af fødevarer.

Konsekvenserne af konflikt og tørke forværres yderligere af høj inflation, ekstrem miljødelæggelse, prischok på fødevarer og olie og sygdomsudbrud. Fremskridtene i mulighederne for adgang til de sårbare områder og den nye politiske struktur er fortsat usikre og i fare for tilbageslag. Samtidig har størstedelen af befolkningen stadig ikke regelmæssig adgang til sociale ydelser. På grund af de lokale administrations manglende kapacitet, den manglende stabilitet og de humanitære organisationers begrænsede adgang til områderne er kapaciteten til at sætte ind i nødsituationer utilstrækkelig, specielt i South Central.

Den somaliske befolkning har trods alle disse udfordringer vist en bemærkelsesværdig robusthed i måden at håndtere situationen på. I store dele af landet har man klaret udfordringerne ved at vende tilbage til de traditionelle strukturer på klan-niveau, og i Somaliland, og i mindre udstrækning i Puntland, er der skabt nye regionale enheder. Bestræbelserne har vist, at der både er potentiale og ukuelighed i den somaliske befolkning, og det har skabt tro på, at det med en mere stabil politisk situation og en gradvist bedre sikkerhedssituation vil være muligt at opnå en markant forbedring af somaliernes levevilkår. Det skal ske gennem

en kombination af lokale og internationale indsatser. Potentialet for forbedret økonomi og for højere beskæftigelse er stort. Der har især været vækst i kvægbrugssektoren, men væksten begrænses af mangel på faciliteter og kvalificeret personale, som kan være med til at øge produktiviteten og kvaliteten i sektoren. Der er også et stort potentiale for fiskeri og andre former for landbrugsproduktion.

MENNESKERETTIGHEDER, RETSSIKKERHED OG KØN

Somalia har gennem mere end to årtier oplevet voldsomme menneskerettighedsudfordringer. Fraværet af en egentlig regering og af retsvæsen i store dele af landet har sammen med naturkatastrofer, der er forværret af konflikterne, ført til manglende respekt for og massive krænkelse af menneskerettighederne. Blandt de mest almindelige og meget udbredte menneskerettighedskrænkelser i Somalia er udenretslige drab på civile, diskrimination og vold mod minoritetsgrupper, herunder internt fordrevne (IDP'er), samt kvinder og børn. Måltrettede drab på journalister uden efterfølgende arrestationer af de skyldige har begrænset ytringsfriheden meget alvorligt. Efter to årtier med konflikt og kaos er der stort set intet tilbage af det formelle retsvæsen, hvis rolle i stedet er overtaget af de uformelle og traditionelle strukturer. Konsekvensen har været, at der er opstået en kultur, hvor forbrydelser går ustraffede,

9 OCHA, 2013-2015 Somalia Consolidated Appeal Process, 7 May 2014.

10 UNHCR, Somalia Fact Sheet, April 2014.

11 Unicef appel for Somalia, juli 2014: http://www.unicef.org/appeals/files/Somalia_HAC_MYR_FINALb.pdf

og der er praktisk taget ingen ressourcer til hjælp for volds ofre.

Også på menneskerettighedsområdet er der forskel på situationen i forskellige dele af Somalia, afhængigt af graden af stabilitet. Sammenlignet med de øvrige regioner er menneskerets-situationen mest positiv i Somaliland. Menneskerettighederne er garanterede i Somalilands forfatning. De vigtigste uafhængige institutioner, der overvåger menneskerettigheder i Somaliland, er en Menneskerettigheds-kommission og en komite for menneskerettigheder og domstole i Repræsentanternes Hus.

Regeringen arbejder i voksende omfang med menneskerettighedsspørgsmål og er ved at udarbejde strategiske retningslinjer, der på sigt vil bidrage til at forbedre overholdelse af menneskerettigheder i landet. Respekt for og fremme af menneskerettigheder udgør et tværgående tema i Somali Compact, som også inkluderer udviklingen af en uafhængig justitssektor og juridiske rammer for håndteringen af menneskerettighedskrænkelser. Freds- og statsopbygningsmål nr. 3 (PSG3) i Compacten fastslår, at regeringen har et mål om at øge kapaciteten i retsvæsenet, så det bliver bedre i stand til at håndtere de mest udbredte problemer, som er seksuelt og kønsbaseret vold og alvorlig kriminalitet. Et andet mål er at sikre, at flere somaliere får adgang til et retfærdigt og økonomisk overkommeligt retssystem.

Korruptionen er voldsom i Somalia. En rapport fra FN's monitoringsgruppe for Somalia og Eritrea skønner, at der ikke kan redegøres for brugen af 70-80 % af Somalias årlige indtægter. Somalia var sammen med Nordkorea og Afghanistan sidst på listen over 177 lande, som er omfattet af Transparency Internationals 2013-index over vurderingen af omfanget af korruption.

Kvinder har historisk spillet en dynamisk rolle i det somaliske samfund. Alligevel giver det traditionelle klanbaserede system kvinder en lavstående social status, og klansystemet bidrager til, at kvinder ekskluderes fra politiske og offentlige beslutningsprocesser. Situationen for Somalias kvinder er blandt de værste i verden. Ulighed baseret på traditionelle opfattelser af kønsrollerne er en kendsgerning, og uligheden er stadig uhyggeligt stor. Hvor værdien 1,0 udtrykker total ulighed, er tallet for Somalia 0,776, og Somalia ligger fjerde sidst i det globale indeks over kønsbaseret ulighed (GII)¹².

Selvom den nye forfatning forbyder kvindelig omskæring i den meget vidtgående og brutale form Female Genital Mutilation (FGM), praktiseres det under en eller anden form på næsten alle Somalias piger (skønnet 98 %).¹³ Seksuelt relateret og kønsbaseret vold og voldtægter er et stort problem. Piger og kvinder, der er ofre for voldtægt, stigmatiseres ofte, og det holder mange fra at anmelde disse forbrydelser.

Manglende adgang, manglende statistikker og manglende monitoring af data gør det svært for det internationale samfund at få fuldt overblik over problemet. De fleste sager, der anmeldes, behandles af klanerne eller under Sharia-lovgivning i stedet for formelle domstole.

Regeringen har defineret køn som et tværgående tema i Somali Compact, og regeringen har dermed understreget, at freds- og stabilitetsmålene i Compacten skal bidrage til, at kvinders rolle som fredsskabere og økonomiske aktører øges, og at de kommer til at stå mere centralt i bestræbelserne på at fremme stabilitet og social sammenhængskraft i lokal-samfundene.

CIVILSAMFUNDET

Civilsamfundsorganisationernes historie er relativt kort i Somalia, idet Siad Barres regime forbød alle organisationer, som ikke havde direkte forbindelse til staten. De civilsamfundsorganisationer, der blev skabt i kølvandet på det militære diktators kollaps rækker fra uformelle grupperinger, der har varetaget distributionen af lokale naturressourcer og til by-baserede organisationer skabt af Somalias eliter, både i og uden for Somalia. Selvom de fleste organisationer bygger på traditionelle magtbaser såsom klanerne, grupperne af ældre, de religiøse ledere og erhvervs-livets ledere, er der også opstået nye sociale aktører, blandt andet faglige

12 https://docs.unocha.org/sites/dms/Somalia/20131031_Humanitarian_Needs_Overview_Somalia_2014_FINAL.pdf

13 Unicef MICS for Somalia 2006: http://www.childinfo.org/files/MICS3_Somalia_FinalReport_2006_eng.pdf

grupper, grupper af kvinder og af unge og handikappede. De nye sociale aktører spiller en afgørende rolle for at øge den sociale ansvarlighed, og de kan endda i visse tilfælde udgøre en modvægt til al-Shabaab ved at styrke somalieres identitet.

Manglen på fungerende regeringsstrukturer har gjort civilsamfundsorganisationerne til vigtige medspillere i processerne omkring fredsskabelse, forsoning og i arbejdet med at sikre befolkningen serviceydelser. Civilsamfundsorganisationerne spillede også en rolle ved at være med til at presse det politiske skifte igennem, som førte til dannelsen af den føderale regering i 2012. Civilsamfundet i Somalia modtager stadig betydelig EU-støtte og er stærkt involveret i processerne omkring politikformulering, specielt for at sikre politisk ejerskab nedefra og for at involvere befolkningen i processen. Civilsamfundet er en afgørende faktor i Somalias bestræbelser på at genvinde befolkningens tillid og for at regeringen kan leve op til sin rolle om at sikre, at landets indbyggere alle kan nyde godt af fundamentale rettigheder, frihed og lighed. Det er en udfordring for civilsamfundet, at der ikke er føderale lovgivningsrammer for civilsamfundet i Somalia.

DE FORDREVNE SOMALIERE OG DIASPORAEN

Der er mere end 2 millioner fordrevne somaliere. Dette tal omfatter både de internt fordrevne i Somalia og de flygtninge, som bor i nabolandene. Mere end 20 % af befolkningen er blevet tvunget

til at flygte, og der er store udviklingsudfordringer knyttet til spørgsmålet om at sikre en holdbar tilbagevenden og reintegration af denne del af befolkningen. Det er forhold, der skal tages i betragtning i Somalias fremtidige nationale og lokale udviklingsplaner, og som skal integreres i de overordnede strategier for økonomisk vækst, levevilkår og offentlige serviceydelser. Danmark har særlige forudsætninger for at fremme denne dagsorden på grund af Danmarks langvarige engagement for flygtninge og internt fordrevne via humanitær bistand og nærområdebistand. Danmark er for øjeblikket en del af formandskabet i The Solutions Alliance, der er et internationalt netværk, der fokuserer på innovative tilgange til håndtering af udfordringerne omkring det store antal fordrevne.

Foruden asylansøgere er der ca. 19.000 mennesker i den somaliske diaspora i Danmark, og de viser betydelig interesse for udviklingen i deres oprindelige hjemland. De følger den politiske udvikling tæt og sender penge til deres slægtninge. Denne form for pengeoverførsler, remitter, er en vigtig indkomstkilde i det fattige land og en årsag til, at diasporaen spiller en rolle i den økonomiske og sociale udvikling i Somalia. Der er for nyligt gennemført nye regler for internationale pengeoverførsler på grund af den formodede risiko for, at overførslerne kan være med til at finansiere terrororganisationer. Disse nye regler truer systemet med remitter, der er en livline for en stor gruppe somaliere i Somalia. En række danske ministerier og regeringskontorer, herunder Udenrigsministeriet, Forsvarsministeriet, Socialstyrelsen og en række

kommuner, er engageret i dialog og samarbejde med diasporaen. Udenrigsministeriet har oprettet et særligt program, som omfatter de somaliske og afghanske diasporaer i Danmark, og som drives af Dansk Flygtningehjælp. Diasporaen er også aktivt involveret i arbejdet i CISU (Civilsamfund i Udvikling), der giver rådgivning og støtte til projektansøgninger fra diasporaorganisationer i Danmark.

REGIONAL INDFLYDELSE

Somalia har meget lange og porøse grænser til Etiopien og Kenya, og det har haft store regionale konsekvenser. I begge nabolandene bor der store somaliske befolkningsgrupper, som over de sidste tre årtier har haft deres rigelige andel af befrielsesbevægelser og oprør. Ekstern indblanding, både militært, politisk og økonomisk har spillet en stor rolle i skabelsen af det nuværende Somalia. Intentionerne og resultaterne har både været positive og negative. Etiopiens og Kenyas interesse for Somalia hænger sammen med landenes sikkerhedspolitiske, politiske og økonomiske interesser, og landenes indflydelse på udviklingen i Somalia er betydelig. Da situationen i Somalia har stor betydning for hele regionen, bidrager internationale regionale institutioner også til indsatsen for fred og stabilitet i Somalia. Gennem AU (Den Afrikanske Union), IGAD og AMISOM er Afrika og regionen stærkt involveret. Nabolandenes accept af og værtskab for meget store flygtningegrupper er med til at lindre den humanitære situation i Somalia.

3

OVERORDNEDE PRINCIPPER OG STRATEGISKE INDSATSOMRÅDER

Formålet med politikpapiret er at etablere en strategisk ramme for Danmarks engagement i Somalia i de kommende tre år (januar 2015 – december 2017). Visionen er at støtte Somalias befolkning i at skabe et stabilt og fredeligt Somalia, der er i stand til at tage vare på sin egen sikkerhed med henblik på at fremme den økonomiske og sociale udvikling i landet.

Risikoen ved involvering i Somalia er sikkerhedsmæssigt, politisk og bistandsmæssigt høj, flere steder meget høj. De fremskridt, vi ser den ene dag, kan vendes til en krise den næste. Støtten til Somalia vil derfor bygge på fleksibilitet og omstillingsparathed.

Danmarks engagement er ikke desto mindre ambitiøst. Dansk støtte skal komme befolkningen til gode og skabe resultater. Men vi skal samtidigt være realistiske. I store dele af Somalia kan Danmark ikke være direkte til stede, men er afhængig af bl.a. FN, andre donorer samt lokale og internationale samarbejdspartnere. Danmark vil bestræbe sig på, at skabe en realistisk balance mellem vores bilaterale og multilaterale engagement ved at samarbejde med og kanalisere støtte via multilaterale partnere, hvor de er til stede, og Danmark ikke er. Der er derfor behov for tæt samarbejde og koordination, særligt med ligesindede donorer og andre partnere, herunder i civilsamfundet.

Helt afgørende for fred, sikkerhed og en positiv udvikling for befolkningen er, at Somalia selv tager ejerskab over udviklingen. Danmark vil arbejde for, at de somaliske myndigheder, med international støtte, bliver i stand til at håndtere udfordringerne effektivt og balanceret.

Danmarks engagement i Somalia vil blive baseret på tre strategiske principper:

- En bredspektret tilgang som omfatter både aktivt diplomati, politisk dialog, udviklingsbistand, freds- og stabiliseringsindsatser og humanitær bistand samt modarbejde voldelig ekstremisme og pirateri
- En fleksibel tilgang, der løbende tilpasses aktuel kontekst og lokale vilkår
- En balanceret tilgang, hvor der ydes støtte til både den føderale regering og regionerne.

Risikovurdering og -håndtering vil indgå som vigtige elementer i den detaljerede planlægning. På trods af nogen fremgang både politisk og sikkerhedsmæssigt i det sydlige og centrale Somalia er situationen der fortsat ustabil, hvorimod udviklingen i Somaliland forekommer mere robust. Så længe der kun er begrænsede muligheder for at operere i Mogadishu og andre dele af det sydlige og centrale Somalia, vil fokus derfor være på samarbejde med

regioner mod nord, hvor det giver mere mening i forhold til at nå strategiens målsætninger. Dette vil dog kunne ændre sig, og Danmarks stabiliseringsindsats sigter netop på at bidrage til at adressere nogle af de mest centrale stabiliseringsudfordringer i det sydlige og centrale Somalia.

Danmarks engagement i Somalia bygger på de freds- og statsopbygningsmål, der fremgår af den internationale landeaftale om Somalia (Somali New Deal Compact). Fire områder prioriteres:

1. Statsopbygning med fokus på en politik, der indebærer bred deltagelse og involvering i overensstemmelse med PSG 1
2. Sikkerhed og retssikkerhed i overensstemmelse med PSG 2 og PSG 3
3. Reduktion af fattigdom og forbedrede beskæftigelsesmuligheder gennem opbygning af værdikæder og træning, især inden for kvægbrug og fiskeri i overensstemmelse med PSG 4 og PSG 5
4. Styrkelse af befolkningens modstandskraft gennem støtte til forbedrede levevilkår for udsatte grupper, i overensstemmelse med de humanitære principper i den internationale landeaftale om Somalia.

De strategiske fokusområder er valgt på basis af en analyse af de største udfordringer og behov i Somalia samt en vurdering af, hvor Danmark vil kunne spille en rolle som katalysator for interessenternes bestræbelser på at skabe udvikling i retning af at indfri freds- og statsopbygningsmålene i landeaftalen. Endvidere ønsker Danmark at bygge på de erfaringer, der er gjort siden begyndelsen af Danmarks partnerskab med Somalia i 1990'erne, og udvikle prioriteterne under hvert enkelt område i henhold til komparative fordele og tidligere successer.

Danmark vil på tværs af ovennævnte indsatsområder fremme ligestilling, respekt for menneskerettigheder og støtte til udsatte grupper, herunder kvinder og børn. Danmark vil sammen med ligesindede partnere gøre sin politiske indflydelse gældende for at sikre, at menneskerettighederne og særligt kvinders rettigheder tilgodeses. Der vil ligeledes blive stillet krav til vores udviklingspartnere om, at deres projekter indeholder konkrete indikatorer og mål på disse områder. Det danske engagement vil omfatte et stærkt fokus på kapacitetsopbygning af somaliske institutioner og civilsamfundet med henblik på at bidrage til at opbygge et robust og bæredygtigt somalisk samfund.

Danmark vil, som hidtil, søge at kanalisere sin bistand gennem de bedst egnede organisationer i overensstemmelse med New Deal principperne fra Busan om

koordination og harmonisering af donorbistand til skrøbelige stater. Danmark vil derfor prioritere programindsatser i fællesskab med FN, Verdensbanken, EU og ligesindede donorer. Særligt FN spiller med UNSOM en central rolle og er aktivt tilstede i hovedparten af Somalias regioner.

Danmark har et tæt samarbejde med EU, andre EU medlemslande og med andre ligesindede partnere i Somalia, og når mulighederne opstår, vil Danmark søge at udvikle dette samarbejde yderligere. Det stærke samarbejde om og harmoniseringen af støtten til valgforberedelserne og støtten til kvægbrugssektoren i Somaliland er af særlig interesse. Danmark vil deltage aktivt i formuleringen af EU-politik, som har betydning for Somalia.

På grund af krisens kompleksitet og Somalias skrøbelighed er det nødvendigt at håndtere en række områder via tre forskellige støtte modeller:

1. Udviklingsstøtte styret af den danske ambassade i Nairobi på basis af en bilateral ramme
2. Humanitær bistand administreret på grundlag af rammeaftaler med danske NGO'er og internationale organisationer
3. Stabiliseringsbestræbelser finansieret af Freds- og Stabiliseringsfonden.

Omfanget af støtten under 3 er endnu ikke endelig afgjort. Omfanget og de nærmere detaljer vil blandt andet blive besluttet på grundlag af en evaluering af Freds- og Stabiliseringsfonden.

Hidtil er omkring to tredjedele af midlerne i Somalia-landeprogrammet blevet allokeret til Somaliland. Nye finansieringsmodeller for Somalia er nu på trapperne på baggrund af principperne i Somali Compact's New Deal, og de giver grundlag for yderligere dansk bistand. Danmark er parat til at se på de nye finansieringsmekanismer, og i overensstemmelse med principperne om ansvarlighed og finansielle sikkerhedsstandarder vil en skridt-for-skridt tilgang til at anvende landets egne finansieringssystemer (*country system funds*) blive overvejet. Det vil gælde både for Somalia og Somaliland.

De strategiske principper og valg som er beskrevet i dette politikpapir understreges af tilsagnet om stærk fælles donorkoordination, som beskrevet i New Deal for Somalia og i Compact samt i Somaliland Special Arrangement. Danmark har forpligtet sig med betydelige ressourcer og givet sin fulde opbakning. I samarbejde med den internationale donorgruppe vil Danmark støtte somalierne i deres egne bestræbelser på at skabe fremskridt på områder som statsopbygning, sikkerhed og gennemførelse af valg, som beskrevet i Compact og i Somaliland Special Arrangement.

STRATEGISK INDSATSOMRÅDE 1

STATSOPBYGNING BASERET PÅ INKLUDERENDE POLITIK

På dette strategiske indsatsområde er det regeringens mål gennem de kommende år at fremme inkluderende politisk dialog og at klargøre og fastlægge relationerne mellem regeringen og de allerede eksisterende og fremvoksende lokale administrationer og lokalregeringer. Det er også et mål at få sat sociale forsoningsprocesser i gang og at genskabe tilliden mellem de forskellige somaliske samfund.

Traditionelle myndighedsformer skal harmoniseres med regeringssystemet på statsniveau for at sikre ansvarlighed og gennemsigtighed og for at styrke principet om en inklusiv udvikling, som specielt sikrer kvinder, de unge og de marginaliserede grupper. På sigt vil myndigheder, der er baseret på lovgivning og en effektiv offentlig sektor med kapacitet til at skabe retssikkerhed og sikre grundlæggende ydelser til den somaliske befolkning være med til at sikre, at befolkningen får tillid til regeringen.

Det overordnede mål for Danmarks støtte til statsopbygningsprocessen baseret på inkluderende politik er at styrke udviklingen af demokratiske legitime strukturer og institutioner, der bygger på befolkningens tillid og ejerskab, på åbenhed og ansvarlighed.

Danmark vil arbejde tæt sammen med en lang række interessenter og aktører med kapacitet og vilje til at være med til at sikre de nødvendige forandringer og reformer. Det gælder først og fremmest den føderale regering og regeringen i Somaliland, men også relevante multilaterale partnere i FN og blandt de internationale NGO'er og i civilsamfundet. Den danske indsats vil støtte regeringens overordnede bestræbelser på at gennemføre Compacten og regeringens "Vision 2016 – Framework for Action".¹⁴ Støtten vil især blive givet i form af aktivt diplomati i bilaterale og relevante multilaterale fora for eksempel omkring de institutionelle arrangementer i New Deal, herunder High Level Partnership Forum. Statsopbygningsprocessen har prioritet i 2014 forud for det første ministerielle højniveau partnerskabsforum, som Danmark er vært for i København den 19.-20. november 2014. Danmark vil sammen med andre internationale partnere bistå den føderale regering med at nå freds- og stabilitetsmål nr. 1 om godkendelse af en føderal forfatning, der bygger på inkluderende politiske konsultationer og forhandlinger. Det vil ske ved at kanalisere udviklingsbistand gennem nye mekanismer for multidonorforsikring. Danmarks bidrag til FN's Multi Party Trust Fund (MPTF) vil støtte prioriterede indsatser, som skal sikre Somalias fortsatte kurs i retning af langvarig statsopbygning og fred i overensstemmelse med Somali Compact. Støtten

vil gøre det muligt at give den nødvendige faglige bistand, at nå ud med bistanden regionalt og at sikre den nødvendige lovgivning inden den endelige godkendelse af den føderale forfatning. Der vil samtidig blive sikret finansiering af det efterfølgende lovgivningsarbejde.

En kritisk milepæl i Somalias statsopbygningsarbejde og arbejdet for god regeringsførelse er forberedelsen af de nationale valg i 2016. Regeringen har udarbejdet en køreplan for forberedelsesprocessen frem til valgene. Herudover vil Danmark lægge vægt på efterspørgselsiden i god regeringsførelse ved at støtte indsatser, der øger regeringens ansvarlighed, befolkningens ytringsfrihed og kampen mod korruption. Tværgående spørgsmål, der vil få særlig politisk og økonomisk prioritet, er kvinders inkludering og deltagelse i samfundet, fremme og beskyttelse af menneskerettigheder, samt en videreudvikling af civilsamfundets rolle i opbygningen af staten. I den sammenhæng vil en vellykket reintegration og inkludering af det potentielt store antal somaliere, der kan vende tilbage til landet, også blive prioriteret.

Somalilands regering har besluttet at det strategiske mål for de kommende år er videreudviklingen af et politisk stabilt og demokratisk Somaliland, som tilslutter sig principperne om god regeringsførelse. En reform af valgsystemet er på trapperne,

¹⁴ The Vision 2016 – Framework of Action er udarbejdet af FGS og skal tjene som en køreplan for opnåelsen af tre af Compactens milepæle; 1) statsopbygning og føderalisme, 2) evaluering af den provisoriske forfatning, og 3) demokratisering og valgforberedelser.

og målet er både at få skabt den nødvendige vælgerregistrering og at sikre repræsentation af kvinder og marginaliserede samfundsgrupper. Det kommende parlaments- og præsidentvalg i Somaliland i 2015 vil være en kritisk milepæl i forhold til denne målsætning. Danmark vil fortsat støtte en videregående demokratiseringsproces i Somaliland og fokus vil være at involvere samfundet nedefra. Danmark vil støtte veletablerede partnere, der har kapacitet til at involvere lokale NGO'er og til at arbejde med centrale aktører med fokus på en fredelig og demokratisk udvikling og en bæredygtig kapacitetsopbygning af valginstitutionerne.

Som tværgående tema vil Danmark være med til at sikre respekt for menneskerettighederne og specielt kvinders og børns rettigheder.

DANMARK VIL FRA 2015-2017

- Støtte og på konstruktiv måde presse på i forhold til den føderale regerings ønske om statsopbygning og gennemførelse af de nødvendige lovgivningsreformer både for national og lokal demokratisk regeringsførelse.
- Støtte regeringen (FGS) med implementeringen af Compacten og Vision 2016 gennem aktiv involvering i High Level Partnership Forum, og herunder være vært for det første ministerielle højniveau partnerskabsforum i København i november 2014.
- Støtte politisk dialog som vil omfatte ordentlig repræsentation af kvinder, unge og marginaliserede grupper.
- Fortsætte med at støtte den igangværende demokratiseringsproces i Somaliland med fokus på at styrke demokrati nedefra for at nå frem til åbne og troværdige valg.
- Fortsætte med at støtte veletablerede partnere som har kapacitet til at involvere lokale NGO'er og arbejde med centrale samfundsaktører for at fremme demokratiske reformer og styrke valgprocesserne i Somaliland.

STRATEGISK INDSATSOMRÅDE 2

SIKKERHED OG RETSSIKKERHED

Spørgsmålet om sikkerhed er i Somalia fortsat tæt knyttet til den politiske proces for at skabe et fungerende føderalt system, gennemførelsen af en ny forfatning og afholdelsen af retfærdige valg i 2016. Regeringens to hovedprioriteter er styrkelsen af kapacitet og ansvarlighed i samfundets sikkerheds- og justitsinstitutioner. I sikkerhedssektoren (PSG 2) omfatter dette en styrket evne til at genopbygge, stabilisere og sikre grundlæggende serviceydelser i befriede områder; integration af sikkerhedsstyrker i den føderale struktur; sikring af behandling, rehabilitering og reintegration af krigere, der har nedlagt våbnene; og udviklingen af en maritim sikkerhedsstrategi. Opbygningen af sikkerhedssektoren, herunder af kapacitet og ansvarlighed i militæret og politiet, vil være et vigtigt skridt i retningen af at gøre det muligt for regeringen i Mogadishu, uafhængigt af AMISOMs støtte, at levere sikkerhed og tryghed til Somalias befolkning. Det er ligeledes centralt, at krigere, der har nedlagt våbnene, får et ikke-voldeligt alternativ til de militante grupper, herunder til al-Shabaab, således at risikoen for tilbagefald mindskes og de militante grupper undergraves.

I justitssektoren (PSG 3) skal det sikres, at lovgivningen er i overensstemmelse med forfatningen og med internationale standarder. Der skal etableres en særlig juridisk enhed i Justitsministeriet, der skal gennemgå den eksisterende lovgivning. Det skal også sikres, at justitsvæsenets

institutioner tager sig af de vigtigste klager og overgreb. Dette skal sikres ved at øge retsvæsenets kapacitet igennem etablering af regionale domstole, systemer for konfliktmægling, træning, samt ved at sikre at flere somaliere får adgang til et retfærdigt og økonomisk overkommeligt retsvæsen.

Det overordnede mål for Danmarks støtte til statsopbygningsprocessen på dette strategiske indsatsområde er at fortsætte med at opbygge sikkerheds- og justitsinstitutionernes kapacitet, herunder til indsatser mod pirateri, med henblik på at fremme regional stabilisering, bæredygtig fred, sikkerhed, tryghed og retfærdighed for Somalias befolkning.

Sammensmeltningen af sikkerheds- og retssikkerhedsområderne (PSG 2 og 3) under ét strategisk indsatsområde understreger Danmarks integrerede tilgang til stabilisering, hvor indsatser for sikkerhed og retssikkerhed arbejder side om side. Inden for rammerne af Compacten vil Danmark fortsat arbejde bilateralt og med internationale partnere, inklusiv FN, EU, og ligesindede lande, vfor at bistå med

kapacitetsopbygning i statens sikkerheds- og justitsinstitutioner. I erkendelse af, at de somaliske sikkerhedsinstitutioner i den forudsigelige fremtid fortsat er for svage til at give befolkningen sikkerhed og tryghed, vil Danmark i samarbejde med partnere som AMISOM, fortsætte med at støtte de afrikanske landes bestræbelser på at stabilisere Somalia og hele det østafrikanske område. I erkendelsen af, at der har været et hurtigt og stort fald i pirateriet, vil Danmark sammen med centrale partnere, gradvist ændre fokus i sin støtte, fra at bekæmpe pirateri i snæver forstand til at opbygge de somaliske institutioners kapacitet til i bredere forstand at tage sig af kriminalitet til søs, herunder pirateri, smugling af trækul, våben, migranter, narkotika og alkohol, menneskehandel, illegalt fiskeri og væbnede røverier på havet. Danmark vil bruge en bredspektret, multifacetteret og international tilgang til maritime forbrydelser. Det inkluderer kapacitetsopbygning i sikkerheds- og justitsinstitutioner, flådetilstedeværelse samt social og økonomisk udvikling.

DANMARK VIL FRA 2015-2017

- Fortsat støtte styrkelsen af kapacitet og ansvarlighed i statens sikkerheds- og justitsinstitutioner for at gøre dem i stand til at give Somalias befolkning grundlæggende sikkerhed, tryghed og retfærdighed.
- Fortsat støtte de afrikanske landes bestræbelser på at stabilisere Somalia og hele det østafrikanske område.
- Fortsat støtte stabiliseringsindsatser i Somalia inden for de etablerede internationale rammer.
- Fortsat støtte den bredspektrede, multifacetterede og internationale tilgang til maritim kriminalitet, herunder pirateri.

STRATEGISK INDSATSOMRÅDE 3

FATTIGDOMSREDUKTION OG INKLUDERENDE ØKONOMISK VÆKST

Somali Compact understreger, at Somalias økonomi spiller en kritisk rolle for processerne omkring statsopbygning og fredsskabelse. En forbedret økonomi vil være med til at skabe bæredygtig fred og stabilitet og til at skabe grundlæggende tillid til regeringen hos befolkningen i Somalia. For at skabe rammerne for en bedre økonomi vil regeringen i overensstemmelse med PSG fokusere på produktiviteten i højt prioriterede sektorer som kvægbrug og fiskeri og de relaterede værdikæder. I overensstemmelse med disse prioriteringer er der også fokus på etableringen af den nødvendige kritiske infrastruktur, som markedsadgang, handel og transport. Regeringen har anerkendt, at Somalias ungdom er en meget vigtig forandringsfaktor. Det store flertal af unge har meget begrænsede økonomiske muligheder, men de er alligevel en vigtig ressource. Uddannelse og jobskabelse er helt afgørende for at de unge ikke søger mod militserne og de kriminelle bander, inkl. al-Shabaab. Regeringen vil udvide jobmulighederne for de unge gennem jobskabelse og styrkelse af faglige færdigheder. Brugen af de offentlige ressourcer, den finansielle føderalisme, udgør regeringens strategiske mål i PSG 5. Bedre offentlige serviceydelser for alle, herunder for de mest sårbare i samfundet, er helt afgørende for at skabe tillid til

regeringen blandt befolkningen. Et regulatorisk miljø, der fremmer decentraliserede ydelser og som prioriterer investeringer i nøgleområder, kan være med til at udvide og øge adgangen til serviceydelser. Økonomisk vækst og bæredygtige offentlige ydelser vil bidrage til at øge befolkningens og hele samfundets modstandskraft. Regeringen vil i de kommende år blandt andet fokusere på at etablere standarder for offentlige ydelser, skabe partnerskaber med ikke-statslige og/eller private aktører og i et stigende omfang dække omkostningerne til leveringen af offentlige ydelser.

Somaliland har i sin særskilte Special Arrangement under Somali Compact forpligtet sig til at skabe et aktiverende økonomisk og finansielt miljø med det formål at maximere den økonomiske. Styrkede investeringer i de produktive sektorer, især landbrug, kvægbrug og fiskeri, er en hovedprioritet. Andre prioriteter er jobskabelse igennem store infrastrukturprojekter og udvikling af faglig og teknisk træning. Somalilands regering har forpligtet sig til at sikre en bedre kvalitet og mere lige fordeling af offentlige ydelser, og at gøre det på en ansvarlig og gennemskuelig måde. Forudsætningen for at regeringen kan gøre det, er et gradvist skifte fra et politisk miljø præget af tiden efter konflikt til et mere udviklingsorienteret politisk miljø, der sikrer at nationale indtægter fører til forbedret distribution af grundlæggende ydelser til befolkningen.

Det overordnede mål er at reducere fattigdommen gennem udvalgte værdikæder og investeringer i den produktive sektor ved at skabe beskæftigelse og via forbedrede offentlige ydelser.

For at støtte Somalias bestræbelser på at reducere fattigdommen og skabe inkluderende økonomisk vækst og bedre levevilkår, vil Danmark også i de kommende år bidrage med betydelig udviklingsbistand til Somaliland. Gennem Verdensbankens Multi Partner Trust Fond (WB MPF) vil Danmark yde økonomisk støtte udvikling af den private sektor. På områderne vækst og beskæftigelse vil Danmark støtte udviklingen af rammevilkår og etableringen af forretningsmuligheder i de produktive sektorer som landbrug, kvægbrug og fiskeri. Der vil også blive ydet målrettet økonomisk støtte til små og mellemstore virksomheder og til genopbygning af infrastruktur gennem WB MPF. Danmark vil fremme involveringen af kvinder, de unge og tilbagevendende diaspora-somaliere i udviklingen af den private sektor. Danmark vil også fortsat prioritere uddannelse. I lyset af tidligere erfaringer og resultater vil Danmark fortsat give støtte til både egentlige uddannelsesprogrammer og faglig træning. Kapacitetsopbygning i regions- og distriktsadministrationerne samt rammeplanlægning omkring offentlige ydelser vil fortsat være danske fokusområder.

Danmark og DFID tog initiativ til The Somaliland Development Fund (SDF), der blev etableret i 2012, og er blevet Somalilands regerings foretrukne kanal til modtagelse og kanalisering af udviklingsstøtte. Det primære fokus for fonden har indledningsvis været regeringsdannelse, og etableringen af systemer og procedurer inden for regeringen til at planlægge, vurdere og prioritere nødvendige offentlige projekter i flere fagministerier. Efter at SDF's procedurer og systemer er på plads, vil SDF i de kommende år skifte fokus i retning af inkluderende økonomisk vækst. Danmark vil fortsat støtte SDF med økonomisk og faglig bistand.

DANMARK VIL FRA 2015-2017

- Bidrage til kapacitetsopbygning i den regionale offentlige administration.
- Bidrage til den fortsatte udvikling af de sociale og private sektorer, med involvering af diasporaen.
- Bidrage til at skabe en mere kvalificeret arbejdsstyrke inden for landbrug, fiskeri og kvægbrug, støtte faglig træning og skabe beskæftigelse, især for de unge og for kvinderne.
- Bidrage til etableringen af infrastruktur af kritisk betydning.

STRATEGISK INDSATSOMRÅDE 4

FORBEDREDE LEVEVILKÅR

Somalia har oplevet en af verdens aller-mest langvarige og komplekse humanitære situationer. To årtier med krig og konflikter har skabt adskillige bølger af tvungen migration ud af Somalia, og sammen med Afghanistan og Syrien er Somalia blandt de tre lande i verden, der har skabt de største flygtningegrupper. De fleste af de 967.000 flygtninge lever i nabolandene Kenya, Etiopien og Yemen. Derudover er der omkring 1,1 millioner internt fordrevne. Det er sårbare befolkningsgrupper, og som nævnt tidligere i politikpapiret, er de en ekstra årsag til fattigdom og nød i en situation, der i forvejen er skrøbelig og sårbar. Derfor skal disse befolkningsgrupper tages i betragtning i alle aspekter af udviklingen af det fremtidige Somalia. Det er vigtigt at betragte den potentielle reintegration af disse grupper som en udviklingsudfordring snarere end som en humanitær indsats. Danmark vil forholde sig til disse spørgsmål ved at støtte bedre levevilkår og øget modstandskraft i befolkningen og ved at koordinere udviklingsbistanden med den humanitære støtte. Regeringen understreger i Compacten sin forpligtelse til at følge de humanitære principper, der bygger på menneskelighed, neutralitet, upartiskhed og operativ uafhængighed, således som disse principper er fastlagt i FN's generalforsamlings beslutninger 46/182 og 58/114.

Det overordnede mål med Danmarks støtte til forbedrede levevilkår er at reducere den somaliske befolknings sårbarhed og øge dens modstandskraft.

I støtten til Somalias bestræbelser på at forbedre levevilkårene, vil Danmark have særlig fokus på grupper, som er sårbare overfor ydre negative påvirkninger, herunder klimatiske vilkår og lokale konflikter. Det er en udbredt antagelse, at mange af de aktuelle humanitære kriser i virkeligheden udgør langvarige udviklingsudfordringer, og i overensstemmelse med denne opfattelse vil de danske aktiviteter prøve at slå bro mellem humanitære nødhjælpsaktiviteter og langvarig udviklingsbistand. Det vil blandt andet ske gennem arbejdet for at øge befolkningens modstandskraft og ved, som et tværgående mål i den overordnede politiske indsats, at søge holdbare løsninger på reintegration af hjemvendte flygtninge og internt fordrevne personer (IDP'er).

DANMARK VIL FRA 2015-2017

- Arbejde for at hjemvendte flygtninge og internt fordrevne personer bliver taget i betragtning i bestræbelserne på at skabe vækst og beskæftigelse.
- Bidrage til bæredygtig reintegration af internt fordrevne personer, og af somaliere der vender tilbage.
- Fortsat bidrage til hindring og lindring af humanitære kriser.

Flygtninge og IDP'er udgør en vigtig ressource. Der er et udpræget behov for bedre muligheder i Somalias mange IDP-lejre og hjemvendte flygtninge med uddannelse og faglige erfaringer er i stand til at bidrage til udviklingen og genopbygningen af Somalia. Danmark vil bidrage til bæredygtige løsninger for hjemvendende flygtninge og IDP'er og arbejde for at øge den føderale regerings og Somalilands regerings fokus på de meget omfattende og specielle behov disse mennesker har og på at udnytte den potentielle ressource de udgør.

Danmark vil ligeledes fortsat bidrage til at forhindre og mindske konsekvenserne af akutte humanitære kriser. Valget af partnere i disse indsatser vil afhænge af krisernes natur og omfang, men de vil typisk inkludere de danske humanitære organisationer og FN-organisationer.

4 RISICI

Et engagement i Somalia involverer store politiske, sikkerhedsmæssige og økonomiske risici. Regeringens kapacitet er beskednen og den politiske situation ustabil. Korruption er udbredt på alle niveauer i samfundet og sikkerhedssituationen er omskiftelig. Gennemførelsen af Somali Compact forudsætter dialog, tillidsskabelse, tålmodighed, tid og risikovillighed. Risikoprofilen er høj, og i det værste tænkelige scenario kan risiciene vokse dramatisk med negative konsekvenser for aktiviteterne. Det er afgørende med en fleksibel programmatisk tilgang, og de forskellige aktiviteter skal hele tiden overvåges og analyseres for at sikre, at man følger principper om i hvert fald ikke at påvirke situationen negativt (do-no-harm-principperne). Danidas Risk Management Tool udgør grundlaget for risikovurderingerne, og dette redskab vil blive udviklet yderligere i formuleringsfasen.

KONTEKSTRISICI

Somalia er en skrøbelig stat præget af politisk ustabilitet, høj grad af usikkerhed og konflikt. Regeringen har kun begrænset legitimitet i hele Somalia, og det er fortsat en udfordring at prøve at konkludere, hvordan den føderale proces og fredsprocessen i alle dele af landet vil ende.

Den humanitære krise i Somalia er stadig en af de største og mest komplekse i verden. Aktuelt er der en stor risiko for, at landet glider ind i en endnu større humanitær krise med negative effekter på ernæring og fødevarer sikkerheden for de mest udsatte dele af befolkningen. Miljømæssige påvirkninger fra regn, oversvømmelser og tørke vil påvirke programmet. Med henblik på at lindre og potentielt reducere risikoen vil Danmark støtte AMISOM i stabiliseringsindsatser og fortsætte den politiske dialog og kapacitetsopbygning på tværs af regioner. Øget gennemsigtighed, ansvarlighed og modstandskraft både på det nationale og lokale niveau vil øge civilsamfundets tillid og den folkelige deltagelse i både udviklingen og de fremtidige politiske processer. Overser man de aspekter, der knytter sig til behovet for en bæredygtig reintegration af flygtninge og internt fordrevne, er den typiske og alvorlige risiko, at man får nye grupper af internt fordrevne og en uforudset vækst i byernes fattigdomsproblemer. Disse risici kan dæmpes ved at sikre integrationen af bæredygtige strategier i alle programtyper. Endelig er det et vigtigt aspekt i de fortsatte forsøg på at forhindre en forværring af den humanitære situation, at man hele tiden sikrer fortsatte og rettidige indsatser for at mindske den humanitære krise.

INSTITUTIONELLE OG PROGRAMMÆSSIGE RISICI

Somalia er et af de mest korrupte lande i verden, og der er mange økonomiske og finansielle risici. Regeringens og civilsamfundsorganisationernes institutionelle kapacitet er svag. Adgangen til South Central-delen af Somalia er fortsat begrænset, og det er fortsat en udfordring for monitoreringen af de konkrete aktiviteter. Årsagen er de væbnede konflikter og manglen på sikkerhed. Den for nyligt oprettede FN- og Verdensbank Multidonor Trust Fund vil bringe relativt store økonomiske ressourcer ind i et område, der i høj grad mangler dem, og det kan føre til øgede spændinger og magtkampe mellem føderale, regionale og klanbaserede magtstrukturer. Det meste af den danske støtte kanaliseres gennem multilaterale partnere, og det bidrager til at begrænse den finansielle risiko og til at forbedre monitoreringen og overblikket, da de multilaterale donorer har flere ressourcer end de bilaterale og større tilstedeværelse "on the ground" i områderne. I områder, hvor den økonomiske risiko er særlig høj, vil Danmark finde partnere, der er kendt for effektiv ledelse.

5 RESULTATER

Danmarks samarbejde med Somalia vil fokusere på langtidsresultater. Danmarks engagement vil bidrage til:

1. At fremme politisk dialog og forsoning mellem Somalias regering og de eksisterende og fremvoksende administrationer, inklusiv Somaliland og Puntland
2. At øge stabilitet og fred i Somalia og på Afrikas Horn
3. At reducere fattigdom og øge adgangen til sociale ydelser og beskæftigelsesmuligheder
4. At forbedre levevilkår for sårbare grupper.

De fleste af de prioriteter og indsatser, der nævnes i politikpapiret vil blive implementeret gennem Somalia lande-programmet for 2015-2017. En række aktiviteter på stabilitet og sikkerhedsområdet vil blive finansieret gennem den danske regerings stabilitetsramme, mens de humanitære indsatser finansieres inden for de humanitære rammeaftaler. Som en del af implementeringen af politikpapiret vil Danmark overveje at indgå i en regering-til-regerings-aftale med regeringen. Sådant en aftale vil være en bekræftelse af Danmarks engagement, således som det er beskrevet i dette politikpapir, og det vil samtidig lægge vægt på de reformer og forpligtelser, som regeringen har ansvar for at gennemføre.

6 RAMMERNE FOR MONITERING OG EVALUERING

På alle indsatsområderne vil der blive valgt indikatorer for effektmåling for at gøre det muligt at styre og monitorere fremskridt, opfyldelse af mål og resultater. I videst mulig udstrækning vil disse indikatorer på de udvalgte områder blive baseret på Somali Compact. Danmark vil løbende monitorere fremskridt på baggrund af indikatorerne og vurdere, hvorvidt støtten fører til de forventede resultater. Danmark vil inden for hvert område identificere potentielle risici, og udvikle

de nødvendige ledelsesstrategier, som er nødvendige for løbende monitoring og håndtering af disse risici. Danmark vil anvende supplerende data, for eksempel Verdensbankens hjemmeside og andre Verdensbank fora, samt program- og projekt-specifikke rapporter. Danmark vil knytte sin monitoring til de review-processer, der er defineret i Somali Compact. I forberedelsen af programmerne vil principper fra Forandringsteori (Theory of Change) blive anvendt.

7 KOMMUNIKATION

Den danske ambassades hjemmeside vil indeholde regelmæssige opdateringer om implementeringen af Somalia-politikpapiret på siden ”Danida i Somalia”. I det omfang, det er muligt, vil disse opdateringer også blive delt på Facebook og Twitter.

BILAG 1

NØGLETAL SOMALIA

ØKONOMISKE NØGLETAL	ENHED		KILDE
Areal (2013)	Km ²	637.657	WSP
Befolkning (2012)	Million	10,2	WB
BNP (2011)	Million USD	1.071	WSP
Årlig økonomisk vækst (2011)	% in BNP	2,6	WSP
BNI per capita (2011)	USD	107	WSP
Vækst i BNI per capita	USD	Ej oplyst	
Ease of doing business-indekset	Placering		
Somalia		Ej oplyst	
Somaliland (2012)		174	DB
ØKONOMISKE SEKTORER			
Landbrug (2012)	% of BNP	59,3	CIA
Industri (2012)	% of BNP	7,2	CIA
Serviceydelser (2012)	% of BNP	33,5	CIA
Regeringsudgifter	% of BNP	Ej oplyst	
Skatteindtægter	% of GDP	Ej oplyst	
Udviklingsbistand pr capita (2011)	USD	111	WB
Samlet udviklingsbistand, netto. (2011)	Million USD	1.096	WB
Gældsbetaling	% of eksport	Ej oplyst	
SOCIALE NØGLETAL	ENHED		KILDE
Befolkningstilvækst (2012)	% Årligt gennemsnit	2,9	WB
Levetidsforventninger (mænd/kvinder) (2013)	År	50,1/53,4	WSP
Børnedødelighed (2012)	Antal døde pr 1.000 fødsler inden for det første år	91	WB
Andel af befolkningen med adgang til forbedret drikkevandsforsyning (2011)	%	30	WB

SOCIALE NØGLETAL (FORTSAT)	ENHED		KILDE
Adgang til sundhedsfaciliteter	%	Ej oplyst	
Antal læger	Pr 1.000 indbyggere	Ej oplyst	
15-49 årige, som er HIV-positive (2012)	%	0,5	UNAIDS
Andel af befolkningen, der kan læse og skrive (2008)	% af befolkningen, der er mindst 15 år	24	MDG
Antal børn i grundskolen (Bruttoindskrivningstal) (piger/drenge) (2008)	%	26/15,4	MDG
Primær- og sekundærskole uddannelse	% bruttoindskrivning	Ej oplyst	
Piger i grundskolen (2012)	Piger i % af samtlige indskrevne	36	UNDP
Militærudgifter	% of BNP	Ej oplyst	
INDKOMSTFORDELING			
De rigeste 10% af befolkningen	% af den samlede nationale indkomst	Ej oplyst	
De fattigste 10% af befolkningen	% of den samlede nationale indkomst	Ej oplyst	
MILJØMÆSSIGE NØGLETAL			
Beskyttet landområde (for at beskytte biologisk diversitet) i forhold til totalområdet	%	Ej oplyst	
CO ₂ udslip (2009)	Ton pr capita	0,1	WSP
MENNESKERETTIGHEDSNØGLETAL			
Ratifikation af de vigtigste internationale menneskerettighedsaftaler	Antal	Ej oplyst	OHCHR
Overholdelse af vigtigste internationale menneskerettighedsaftaler	Antal	Ej oplyst	OHCHR

Kilder:

CIA	CIA World Factbook (https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/so.html)
DB	Doing Business in Hargeisa Report 2012
MDG	Millennium Development Goals Progress Report Somalia 2010
UNAIDSUNDP	Somalia Human Development Report 2012
WB	World Bank Data Bank (http://data.worldbank.org/indicator/all)
WSP	World Statistics Pocketbook, 2013 udgaven.

BILAG 2

DANMARKS IGANGVÆRENDE UDVIKLINGSAKTIVITETER I SOMALIA

OVERBLIK OVER DANMARKS STØTTE TIL SOMALIA

Regeringen har øget indsatsen i forhold til Somalia med en samlet ramme i omegnen af 650 mio. kr. i perioden 2012-14 målt i udbetalinger – gennemsnitligt mere end 200 mio. kr. om året. Støtten dækker både aktiviteter i den skarpe ende som støtte til AU's militære mission, AMISOM, og militær kystovervågning samt mere bløde tiltag som opbygning af et retsvæsen, det internationale arbejde med at sikre juridiske rammer for pirateribekæmpelse, fremme af vækst og beskæftigelse i Somalia samt god regeringsførelse inden for rammerne af udviklingsbistanden. Derudover har Danmark i perioden 2012-2014 bidraget med ca. 100 mio. kr. om året til humanitære aktiviteter i og omkring Somalia. Den humanitære indsats bidrager fortsat til at bistå internt fordrevne og flygtningene i nærområderne, især i Kenya, og styrke den somaliske befolknings modstandskraft mod tørke og konflikt.

Formålet er at bidrage til et stabilt Somalia, der vil kunne tage vare på sin egen sikkerhed og sætte gang i en økonomisk og social bæredygtig udvikling. Grundpillerne er sikring af den enkeltes rettigheder, styrket sikkerhed og forbedrede levevilkår. Danmark støtter både opbygningen af en centralregering i Mogadishu og regionerne som Puntland og Somaliland. Da Somaliland og til dels Puntland har været relativt stabile er en stor del af den danske støtte gået til disse

områder og i mindre grad til Mogadishu og det sydlige Somalia, der har været præget af krig og konflikt.

Der tegner sig nogle helt nye muligheder for at arbejde sammen med regeringen i lyset af den positive, om end skrøbelige, politiske udvikling. Danmark har udnyttet disse nye muligheder aktivt og hurtigt og har allerede indgået en aftale med den nye regering om direkte støtte til dens arbejde i overensstemmelse med OECD's principper for god bistand. Desuden støtter Danmark gennem UNICEF arbejdet med uddannelse, der vil være helt afgørende i lyset af, at Somalia ikke har haft et egentligt uddannelsessystem i de sidste 20 år.

UD OVER DET AKTIVE DIPLOMATI HVILER DANMARKS INDSATS PÅ FIRE SØJLER:

1. Sikkerhed

Den nye føderale regering fokuserer først og fremmest på sikkerhed. Takket være indsatsen fra AU's militære mission, AMISOM, i alliance med Etiopien og den somaliske regerings egne styrker er al-Shabaab drevet på retræte. Det er afgørende, at momentum fastholdes for at konsolidere den nye føderale regering og udvide dens handlerum. Somalia må videreføre arbejdet med at opbygge sine egne væbnede styrker og sikre lov og orden gennem opbygningen af politi og retsvæsen.

Til søs er det opmuntrede, at pirateriet er på kraftig tilbagegang takket være en fælles indsats af de internationale maritime operationer, rederiernes "Best Management Practices" og somaliske tiltag på land især i Puntland, hvor befolkningen i stigende grad har indset, at pirateriet ikke tjener Somalias interesser. Piraternes netværk er dog stadig intakte, og det er derfor væsentligt at fastholde bekæmpelsen af pirateriet.

Danmark støtter både sikkerhedsrelaterede indsatser til lands og til vands, herunder med et sømilitært bidrag i NATO's flådeoperation, Ocean Shield, finansiel støtte til AMISOM og støtte til FN's arbejde med opbygning af fængsler, politi og retsvæsen.

2. God regeringsførelse

Somalia har været uden en egentlig centralregering i to årtier og mangler derfor hele den ramme af love og regler, der normalt findes i et velfungerende samfund. Fraværet af en centralregering har bevirket, at private firmaer, regionale administrationer og traditionelle strukturer som klaner og ældreråd har varetaget samfundsmæssige opgaver. Der forestår et meget stort arbejde med at opbygge formelle strukturer, herunder en central administration med en økonomisk ansvarlig forvaltning og et fungerende retsvæsen. Dette er en nøgleopgave for Danmark og en helt central prioritet. Danmark har bl.a. støttet opbygning af demokratiske strukturer og regeringsførelseskapacitet i Somaliland.

En stor del af støtten er gået til den såkaldte Somaliland-fond. Endvidere støttes bl.a. ligestilling og valg i hhv. Somaliland og Puntland. Derudover har Danmark været hurtigt ude og ydet 18 mio. kr. i direkte støtte til opbygningen af kapaciteten hos regeringen i Mogadishu. Desuden har Danmark ydet en bevilling på 12 mio. kr., som bidrag til at sikre stabiliteten i de nyligt befriede områder.

3. Vækst og beskæftigelse

Økonomisk vækst og skabelse af jobs er helt afgørende for at vende udviklingen i Somalia og give landets unge befolkning forbedrede muligheder. Somalia har knappe naturressourcer og har historisk ernæret sig ved kvægbrug og landbrug. I en situation uden stat er der opstået en økonomi, der driver rovdrift på landets ressourcer bl.a. ved at producere trækul. Danmark har med stor succes støttet bl.a. dyrlægeskoler, der kan uddanne dygtige dyrlæger mhp. at sikre at geder, får og kameler er sygdomsfri og kan eksporteres til Den Arabiske Halvø. Sådanne tiltag er begyndelsen på at skabe værdikæder, der kan fastholde en bæredygtig produktion i selve Somalia.

4. Forbedrede levevilkår og styrket modstandskraft

En stor del af Somalias befolkning er stadig afhængig af nødhjælp. Fødevaresikkerhedssituationen er blevet forværret og det i forvejen høje niveau for underernæring er blevet yderligere forringet. Selv om der ikke p.t. er hungersnød i Somalia er mange mennesker fortsat meget sårbare over for tørke og konflikt. Det er helt afgørende, at disse menneskers modstandskraft styrkes, og at de kommer i gang med produktive aktiviteter, så de bliver borgere i eget land og ikke modtagere af nødhjælp. Danmark arbejder aktivt på at kombinere den udviklingspolitiske indsats med humanitære indsatser, så evnen og kapaciteten til at udnytte de sparsomme naturressourcer forvaltes på en bæredygtig måde.

BILAG 3

SOMALIAS RESULTATER I FORHOLD TIL ÅRTUSINDMÅLSÆTNINGERNE (MDG) (2010)

MDG INDIKATOR	UDGANGS-NIVEAU (1990 HVIS DATA FINDES)	DET AKTUELLE NIVEAU	MDG 2015-MÅL	UDSIGT TIL AT NÅ MÅLET
MÅL 1: UDRYD EKSTREM FATTIGDOM OG SULT				
Andel af befolkningen, der lever i ekstrem fattigdom (%)	43,2 (2002)	Ingen data (2006)	21,6	Usandsynligt
Andel af under 5-årige, der er moderat eller alvorligt undervægtige (%)	26 (2002)	36 (2006)	13	Usandsynligt
MÅL 2: GRUNDSKOLEUDDANNELSE FOR ALLE				
Grundskoledækning (%)	9,6 (piger 6,6, drenge 12,7) (1990)	20,7 (piger 15,4, drenge 26,0) (2008)	100	Usandsynligt
Andel af voksne, der kan læse og skrive. (%)	24 (kvinder 14, mænd 36) (1990)	24 (2008)	100	Usandsynligt
MÅL 3: FREMME AF KØNSMÆSSIG LIGHED OG STYRKELSE AF KVINDERS ROLLE				
Andel af piger i forhold til andelen af drenge i grundskolen	Kun 30 % af eleverne i grundskolen er piger (2205/6)		1,0	Usandsynligt
MÅL 4: REDUCERET BØRNEDØDELIGHED				
Andel af nyfødte, der dør, inden de er fyldt 5 år. (Pr. 1.000 levendefødte).	275 (1990)	144 (2007)	92	Potentielt muligt
MÅL 5: FORBEDRET MØDRESUNDHED				
Mødredødelighed (antal døde pr. 100.000 fødsler)	1.600 (1990)	1.044 (2006)	400	Potentielt muligt
Andel af fødsler bistået af uddannet sundhedspersonale (%)	25 (2000)	30 (2006)	51	Potentielt muligt

MDG INDIKATOR	UDGANGS-NIVEAU (1990 HVIS DATA FINDES)	DET AKTUELLE NIVEAU	MDG 2015-MÅL	UDSIGT TIL AT NÅ MÅLET
MÅL 6: BEKÆMPELSE AF HIV/AIDS, MALARIA OG ANDRE SYGDOMME				
Udbredelse af HIV/AIDS blandt 15-49-årige i befolkningen (%)	Somaliland 1,4 Puntland 0,9 South Central 0,5 (2005)	Somaliland 0,9 Puntland 0,9 South Central 0,6 (2007)	0	Potentielt muligt
MÅL 7: SIKRING AF MILJØMÆSSIG BÆREDYGTIGHED				
Andel af befolkningen, der har adgang til godt drikkevand (%)	21 (2000)	29,3 (2006)	38,5	Potentielt muligt
MÅL 8: GLOBALT UDVIKLINGSPARTNERSKAB				
Bedre adgang til ny teknologi via den private sektor. Ingen klare data for mål. Rapportering om vækst i antallet af mobiltelefonbrugere fra ca. 1 pr. 100 indbyggere i 2000 til 6,9 i 2007.				

Kilde:

Somalia Millennium Development Goals Progress Report. 2010. Udgivet af Transitional Federal Government, Mogadishu.

Rapporten er udviklet på UNDP-organiseret workshop i Uganda i 2010. Rapporten understreger i konklusionen manglen på tilstrækkelige og pålidelige data, men også at Somalia er langt fra at nå årtusindemålsætningerne. Fremskridt mod målene måles normalt i forhold til udgangsniveauet i 1990, men på mange områder er der ikke 1990-data.

DANMARK – SOMALIA
LANDEPOLITIK PAPIR
2015-2017
Marts 2015

Udgiver:
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K

Telefon 33 92 00 00
Fax 32 54 05 33
E-mail um@um.dk
Internet www.um.dk

Design: BGRAPHIC
Foto: Udenrigsministeriet/ambassaden i Nairobi

Publikationen kan downloades via:
www.danida-publikationer.dk

Teksten kan citeres frit.

ISBN 978-87-90656-30-0 (PDF version)

